

Giải pháp tăng năng suất lao động

06:21 02/05/2021

Cần có những giải pháp đúng và trúng để phát triển thị trường lao động Việt Nam nhằm nâng cao năng suất trong giai đoạn tới.

Những năm gần đây, thị trường lao động Việt Nam đã bộc lộ nhiều bất cập. Đó là tỷ lệ lao động phổ thông vẫn chiếm chủ yếu, lao động đã qua đào tạo có chứng chỉ, bằng cấp còn thấp, cơ cấu lao động đã qua đào tạo chưa phù hợp với nhu cầu thực tiễn... Đây là những hạn chế cần có những giải pháp đúng và trúng để phát triển thị trường lao động Việt Nam nhằm nâng cao năng suất trong giai đoạn tới.

Trong những năm qua, thị trường lao động tại nước ta có sự chuyển dịch từ khu vực nông nghiệp sang khu vực công nghiệp và dịch vụ; từ khu vực phi chính thức sang khu vực chính thức... Tuy nhiên vẫn tồn tại tình trạng dư thừa lao động, chất lượng việc làm chưa cao, phát triển không đồng đều. Sự mất cân đối nghiêm trọng về cung cầu lao động giữa các vùng, khu vực, ngành nghề kinh tế.

Lao động phi chính thức, lao động phổ thông vẫn chiếm chủ yếu, lao động đã qua đào tạo có chứng chỉ, bằng cấp còn thấp- thống kê trong năm ngoái mới đạt tỷ lệ 24,5%- có nghĩa là chưa đến một phần tư số người lao động được đào tạo có chứng chỉ... Chính những nguyên nhân này đã khiến năng suất lao động tại Việt Nam thuộc nhóm thấp nhất trong khu vực Đông Nam Á và đang có dấu hiệu tăng trưởng chậm lại.

Theo đó, ước tính của Tổ chức Lao động Quốc tế (ILO) năng suất lao động của Việt Nam năm 2020, thấp hơn 7 lần so với Malaysia; 4 lần so với Trung Quốc; 3 lần so với Thái Lan, 2 lần so với Philippines và 26 lần so với Singapore. Báo cáo năm 2020 của Tổ chức Năng suất châu Á (APO) cũng cho thấy, năng suất lao động Việt Nam tụt hậu so với Nhật Bản 60 năm, so với Malaysia 40 năm và Thái Lan 10 năm.

Chuyên gia kinh tế Nguyễn Đức Thành cho rằng, năng suất lao động của Việt Nam còn rất thấp điều này bắt nguồn từ điều kiện làm việc, môi trường làm việc, mật độ sử dụng công nghệ và vốn của Việt Nam còn thấp cũng như tay nghề kỹ năng của người lao động còn thấp. “Điều đó giải thích vì sao mà hiện nay thu nhập của chúng ta còn thấp vào loại thấp nhất trong nhóm thấp nhất trong khu vực ASEAN”, ông Thành nói.

Đồng tình với quan điểm này, ông Bùi Sỹ Tuấn, Phó Chánh Văn phòng Bộ Lao động Thương binh và Xã hội nêu thực tế, không chỉ thiếu nguồn lao động chất lượng cao mà nước ta còn đang có sự khấp khểnh về lực lượng lao động.

“Tồn tại lao động của Việt Nam cần phải nhấn mạnh về cả ngành, về cả cơ cấu vùng miền địa phương, chưa thực sự thúc đẩy được chuyển dịch cơ cấu kinh tế. Do vậy, những ngành thừa lao động, nơi thiếu về lao động, đặc biệt là chất cao. Tuy nhiên, có những nơi thiếu ngay cả lao động phổ thông chưa nói đến là lao động chất lượng cao”, ông Tuấn chỉ rõ.

Trong bối cảnh kinh tế quốc tế có nhiều thay đổi và biến động, sự phát triển mạnh mẽ của cách mạng nghiệp 4.0... đang đặt ra yêu cầu về cơ cấu lại nền kinh tế, đổi mới mô hình tăng trưởng. Trọng tâm là những chính sách ưu tiên phát triển thị trường lao động để thúc đẩy quá trình cơ cấu lại nền kinh tế.

Ông Đoàn Đức Thuận, Phó Tổng Giám đốc Kowil Fashion nêu quan điểm, để thúc đẩy thị trường lao động phát triển theo hướng hiện đại cần có chính sách cổ vũ về lương thưởng hợp lý.

“Để cổ vũ và khuyến khích sự sáng tạo của người lao động, doanh nghiệp cần có chế độ lương thưởng hợp lý, không mang tính chất “cào bằng” mà phải có

những chế độ riêng đối với những sáng tạo, giải pháp hay được đưa ra. Hiện nay mặt bằng lương của Việt Nam được nâng dần lên nhưng vẫn chưa cạnh tranh bằng được các nước, hiện các doanh nghiệp lớn thường thưởng cho các ý tưởng đổi mới sáng tạo, còn bộ phận doanh nghiệp nhỏ hầu như không có”, ông Thuận phân tích.

Cùng quan điểm, ông Nguyễn Tú Anh - Vụ trưởng Vụ Kinh tế Tổng hợp, Ban Kinh tế Trung ương cũng cho rằng, chính sách tiền lương cho người lao động cần được xem xét điều chỉnh, hướng tới mục tiêu cơ cấu lại nền kinh tế theo hướng hiện đại, thuộc nhóm trên của các nước có thu nhập trung bình cao.

“Nâng tiền lương tối thiểu cao lên buộc người sử dụng lao động phải nâng năng suất lao động của người lao động lên, lúc đó mới trả được tiền lương cao hơn. Muốn nâng năng suất lao động cao hơn thì phải dựa vào công nghệ và đào tạo cho người lao động. Như vậy vấn đề tiền lương tối thiểu cũng là một công cụ để điều tiết năng suất lao động. Cùng với đó, cần để cho thị trường lao động có thể phát triển một cách hài hòa khi nền kinh tế cũng phải phát triển một cách hài hòa, không nên phát triển theo kiểu quá phân cực”, ông Tú Anh bày tỏ.

Theo các chuyên gia kinh tế, nâng cao chất lượng nguồn lao động là cơ sở để tăng năng suất. Đồng thời khuyến nghị, cần thúc đẩy sự tham gia của khu vực doanh nghiệp vào quá trình đào tạo và đào tạo lại lao động, cũng như khuyến khích sự tham gia của người sử dụng lao động, các Hiệp hội nghề nghiệp trong thiết kế các chương trình đào tạo.

Cùng với đó, cần tăng cường vai trò của Nhà nước trong việc điều tiết cung- cầu lao động trong nước và khu vực, để góp phần nâng cao chất lượng nguồn lao động của nước ta ngày càng tiệm cận với yêu cầu chung của thế giới.

Nguyễn Hằng (VOV)